

Tạo dựng môi trường thuận lợi nhằm phát huy vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội hiện nay

Nguyễn Hữu Hôi*

Nhận ngày 02 tháng 01 năm 2024. Chấp nhận đăng ngày 20 tháng 3 năm 2024.

Tóm tắt: Bài viết tập trung làm rõ vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội. Trong quân đội hiện nay, nguồn nhân lực chất lượng cao có vai trò quan trọng trong hiện đại hóa quân đội, góp phần xây dựng quân đội, củng cố quốc phòng và hội nhập quốc tế. Phát huy vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội góp phần xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới. Trên cơ sở đánh giá khái quát thực trạng và yêu cầu xây dựng quân đội trong tình hình mới, bài viết đề xuất một số biện pháp chính tạo dựng môi trường thuận lợi nhằm phát huy vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội hiện nay.

Từ khóa: Nguồn nhân lực chất lượng cao, nhân lực, môi trường, phát huy, quân đội.

Phân loại ngành: Chính trị học

Abstract: The article focuses on clarifying the role of high-quality human resources in military modernization. In today's army, high-quality human resources play an important role in modernizing the army, contributing to building the army, strengthening national defense and international integration, promoting the role of high-quality human resources in military modernization, contributing to building a revolutionary, regular, elite, and modern army, and firmly protecting the socialist Fatherland of Vietnam in the new situation. Based on an assessment of the current situation and requirements for building the army in the new situation, the article proposes a number of key measures to create a favorable environment to promote the role of high-quality human resources in today's military modernization.

Keywords: High-quality human resources, human resources, environment, promotion, army.

Subject classification: Political science

1. Đặt vấn đề

Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao là khâu đột phá chiến lược để phát triển kinh tế - xã hội, đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Đối với quân đội, nguồn nhân lực chất lượng cao có vai trò quan trọng, quyết định, bảo đảm cho quân đội hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao. Phát huy vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội góp phần xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

2. Vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội

Nguồn nhân lực chất lượng cao là khái niệm chỉ người lao động có sức khỏe thể chất, tinh thần tốt; có trình độ tay nghề cao, khả năng lao động giỏi và kỹ năng chuyên môn tốt

* Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng.
Email: nguyenuuhoi6666@gmail.com

trong nghề; có những phẩm chất xã hội tốt đẹp, như: tinh thần nhân văn, tập thể, hòa nhập, thích nghi làm việc trong môi trường đa văn hóa... Nguồn nhân lực chất lượng cao có vị trí, vai trò vô cùng quan trọng trong bối cảnh hiện nay, khi đất nước mở cửa, hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế thế giới. Vì vậy, Đảng ta chủ trương: “Đẩy mạnh phát triển nguồn nhân lực, nhất là nhân lực chất lượng cao, đáp ứng yêu cầu của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và hội nhập quốc tế. Phát triển đội ngũ chuyên gia, nhà khoa học đầu ngành; chú trọng đội ngũ nhân lực kỹ thuật, nhân lực số, nhân lực quản trị công nghệ, nhân lực quản lý, quản trị doanh nghiệp; nhân lực quản lý xã hội và tổ chức cuộc sống, chăm sóc con người” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.1: 231).

Phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao là yếu tố quyết định, bảo đảm cho đất nước phát triển nhanh và bền vững. Đảng ta khẳng định: “Phát triển nguồn nhân lực, nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao; ưu tiên phát triển nguồn nhân lực cho công tác lãnh đạo, quản lý và các lĩnh vực then chốt trên cơ sở nâng cao, tạo bước chuyển biến mạnh mẽ, toàn diện, cơ bản về chất lượng giáo dục và đào tạo gắn với cơ chế tuyển dụng, sử dụng, đãi ngộ nhân tài, đẩy mạnh nghiên cứu, chuyển giao ứng dụng và phát triển mạnh khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.1: 203-204) là một trong ba đột phá chiến lược. Trong quân đội hiện nay, nguồn nhân lực chất lượng cao có vai trò quan trọng trong hiện đại hóa quân đội, góp phần xây dựng quân đội, củng cố quốc phòng và hội nhập quốc tế.

Thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng “Xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, một số quân chủng, binh chủng, lực lượng tiến thẳng lên hiện đại. Đến năm 2025, cơ bản xây dựng Quân đội, Công an tinh, gọn, mạnh, tạo tiền đề vững chắc, phấn đấu năm 2030, xây dựng Quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021, t.1: 157-158), quân đội được trang bị nhiều loại vũ khí, kỹ thuật mới, hiện đại, nhằm nâng cao sức mạnh chiến đấu. Các loại vũ khí, trang bị kỹ thuật này được sản xuất trên cơ sở ứng dụng những thành tựu của khoa học kỹ thuật, công nghệ cao; có sự phát triển, khác biệt so với các thế hệ vũ khí, trang bị kỹ thuật trước đây. Trong điều kiện chiến tranh tương lai (nếu xảy ra), các bên đều sử dụng vũ khí công nghệ cao, thì tác chiến điện tử (nhất là ở giai đoạn đầu của cuộc chiến) sẽ chiếm ưu thế và giữ vai trò then chốt, quyết định đến thời gian, hiệu quả của cuộc chiến. Để làm chủ, phát huy các loại vũ khí, trang bị kỹ thuật mới, tiến hành tác chiến điện tử có hiệu quả, cũng như làm hạn chế tác dụng vũ khí công nghệ cao của đối phương, quân đội phải xây dựng được nguồn nhân lực chất lượng cao. Bởi vì, trong mối quan hệ giữa con người và vũ khí, thì con người luôn giữ vai trò quyết định. Thực tiễn cuộc đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước trước đây, cũng như công cuộc bảo vệ Tổ quốc hiện nay, bên cạnh việc quan tâm trang bị vũ khí, kỹ thuật, quân đội ta luôn chú trọng đến xây dựng đội ngũ cán bộ, chiến sĩ có bản lĩnh chính trị vững vàng, ý chí chiến đấu cao; có trình độ, năng lực chuyên môn giỏi, luôn làm chủ và phát huy cao nhất tính năng, tác dụng của các loại vũ khí, trang bị kỹ thuật trong chiến đấu. Nhờ đó, trong mọi hoàn cảnh, quân đội luôn hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao.

Trong quân đội, hoạt động quân sự là một loại hình lao động đặc biệt, đặc thù. Các hoạt động của bộ đội thường diễn ra trong môi trường khó khăn, gian khổ, nguy hiểm, thậm chí phải hy sinh cả tính mạng khi làm nhiệm vụ. Yêu cầu hiện đại hóa quân đội đặt ra những yêu cầu mới, cao hơn đối với công tác huấn luyện, đào tạo, sử dụng các loại vũ khí, trang bị

kỹ thuật mới, hiện đại, trước tác động của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và bối cảnh chiến tranh công nghệ cao. Vì vậy, nguồn nhân lực chất lượng cao có vai trò đặc biệt quan trọng đối với việc thực hiện chủ trương hiện đại hóa quân đội. Vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội thể hiện trên bốn vấn đề cơ bản sau đây:

Thứ nhất, nguồn nhân lực chất lượng cao là lực lượng nòng cốt lãnh đạo, chỉ đạo, quản lý, chỉ huy đơn vị, quyết định chất lượng thực hiện đường lối quân sự - quốc phòng, phát triển khoa học và nghệ thuật quân sự. Nguồn nhân lực chất lượng cao là lực lượng nòng cốt tham gia hoạch định và trực tiếp tổ chức, lãnh đạo, chỉ huy đơn vị thực hiện thắng lợi các chủ trương, chính sách, chiến lược quân sự - quốc phòng. Trong công việc xây dựng và phát triển quân đội “Phải nâng cao giác ngộ chính trị, nâng cao chiến thuật và kỹ thuật, nâng cao kỷ luật tự giác của bộ đội ta” (Hồ Chí Minh, 2011, t.7: 37). Đây là nền tảng bảo đảm cho việc tham mưu, hoạch định đúng, trúng và kịp thời những chủ trương, đường lối xây dựng, hiện đại hóa quân đội. Đồng thời, lãnh đạo, quản lý, giáo dục, rèn luyện bộ đội ở các đơn vị cơ sở thực hiện đúng chủ trương, đường lối quân sự - quốc phòng, xây dựng quân đội.

Nguồn nhân lực chất lượng cao vừa là lực lượng chủ yếu nghiên cứu, cải tiến, phát minh ra những sản phẩm khoa học, vừa là lực lượng nòng cốt chuyên gia công nghệ, kỹ thuật quân sự, ứng phó hiệu quả với các cuộc chiến tranh xâm lược có sử dụng vũ khí công nghệ cao. Đây cũng là một trong những lực lượng có vai trò quan trọng hàng đầu trong việc nghiên cứu, tổng kết thực tiễn chiến tranh, xây dựng quân đội và phát triển nghệ thuật quân sự Việt Nam. Từ đó, kế thừa, phát triển nghệ thuật quân sự Việt Nam lên tầm cao mới, thể hiện tính đặc sắc, độc đáo và phù hợp với tác chiến hiện đại.

Thứ hai, nguồn nhân lực chất lượng cao là lực lượng chủ yếu sử dụng hiệu quả vũ khí, trang thiết bị tiên tiến trong quá trình hiện đại hóa quân đội. Nguồn nhân lực chất lượng cao có vai trò đặc biệt quan trọng trong bảo quản, cải tiến vũ khí, trang bị hiện có, đồng thời, đủ khả năng vươn lên chuyên gia, làm chủ, sử dụng thành thạo, hiệu quả vũ khí, trang thiết bị hiện đại. Bởi vì, “toàn bộ việc tổ chức và phương thức chiến đấu của quân đội, và do đó, thắng lợi hay thất bại đều rõ ràng phụ thuộc vào các điều kiện vật chất, nghĩa là điều kiện kinh tế, vào chất liệu của con người và của vũ khí, nghĩa là vào chất lượng, số lượng của dân cư và của kỹ thuật” (C. Mác và Ph. Ăngghen, 1995, t.20: 241). Thực tiễn đó, đòi hỏi người quân nhân phải có những phẩm chất, năng lực vượt trội, đặc biệt tinh thông để sử dụng hiệu quả vũ khí, trang bị hiện đại.

Thứ ba, nguồn nhân lực chất lượng cao là lực lượng trực tiếp tham gia phát triển kinh tế, tạo tiền đề vật chất hiện đại hóa quân đội. Quân đội vừa là lực lượng nòng cốt bảo vệ, giữ vững môi trường hòa bình cho sự phát triển, vừa là lực lượng quan trọng, trực tiếp tham gia vào sự nghiệp công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội, với đội ngũ kỹ sư, cán bộ, nhân viên chuyên môn kỹ thuật đã không ngừng vươn lên hoàn thành tốt nhiệm vụ trên mặt trận kinh tế. Trực tiếp tham gia phát triển khoa học - công nghệ dân dụng, dân sinh trong từng nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội mà quân đội đảm nhiệm. Từ đó, đóng góp cho ngân sách quốc phòng, giải quyết nhu cầu tài chính cho các đơn vị, đồng thời, tham gia phát triển kinh tế - xã hội, nhất là ở các khu vực, địa bàn chiến lược, vùng sâu, vùng xa, biên giới, hải đảo, vùng đặc biệt khó khăn.

Thứ tư, nguồn nhân lực chất lượng cao là lực lượng nòng cốt đào tạo nhân lực, nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động hợp tác và đối ngoại quân sự - quốc phòng. Các học viện,

nhà trường trong quân đội đều tiến hành đào tạo những ngành nghề có tính lưỡng dụng cao nhằm vừa phục vụ cho quân đội, vừa phục vụ cho sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội, vừa tích cực, chủ động chuẩn bị nguồn nhân lực quân sự khi cần huy động. Đồng thời, nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội có tri thức tiên tiến, hiện đại, có bản lĩnh, lập trường kiên định, vững vàng; thấu triệt quan điểm đối ngoại quân sự - quốc phòng, tiến hành xử lý kịp thời, có hiệu quả các vấn đề nhạy cảm và tình huống phức tạp ở tầm cao chiến lược. Từ đó, góp phần bảo đảm giữ vững lợi ích, chủ quyền quốc gia, phù hợp với lợi ích của các nước đối tác, giữ gìn môi trường hòa bình, ổn định, hợp tác và phát triển.

3. Một số biện pháp tạo dựng môi trường thuận lợi nhằm phát huy vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội hiện nay

Nhận thức rõ vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội, những năm qua, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng đã hết sức quan tâm đến xây dựng nguồn nhân lực chất lượng cao và có nhiều chủ trương, biện pháp lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện với quyết tâm chính trị cao. Trên cơ sở định hướng của cấp trên và xuất phát từ yêu cầu thực tiễn, các đơn vị, nhà trường đã thường xuyên quan tâm đến nhiệm vụ này với nhiều bước đi, cách làm thiết thực. Công tác tuyên truyền, hướng nghiệp, thu hút nhân tài vào quân đội luôn được chú trọng. Nhiệm vụ giáo dục, đào tạo tại các nhà trường quân đội được đổi mới theo hướng sát cơ sở, đơn vị. Yêu cầu nâng cao chất lượng huấn luyện, bồi dưỡng tại chức, rèn luyện kỷ luật, nề nếp chính quy luôn được đề cao. Bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, lối sống, phương pháp, tác phong công tác của cán bộ, chiến sĩ luôn được lãnh đạo, chỉ đạo, định hướng, giáo dục, rèn luyện. Bởi vậy, đội ngũ cán bộ, chiến sĩ, công nhân viên chức quốc phòng trong Quân đội luôn có chất lượng cao về phẩm chất chính trị, trình độ, năng lực công tác, đáp ứng yêu cầu xây dựng Quân đội, bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Tuy nhiên, so với yêu cầu đề ra, nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội có mặt chưa đáp ứng kịp yêu cầu phát triển của quân đội trong tình hình mới. Đội ngũ cán bộ chuyên gia đầu ngành trên các lĩnh vực còn thiếu. Một bộ phận cán bộ cơ sở không được đào tạo cơ bản, kiến thức thiếu hệ thống, chuyên sâu; năng lực chỉ huy, huấn luyện, quản lý bộ đội có mặt còn yếu. Chính sách thu hút, đãi ngộ nhân tài vào phục vụ trong quân đội chưa thỏa đáng. Đầu tư nguồn lực cho giáo dục - đào tạo chưa đáp ứng yêu cầu đề ra... Có nhiều nguyên nhân dẫn đến tình trạng trên, song chủ yếu là do một số cấp ủy, cán bộ chủ trì chưa nhận thức đầy đủ về vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội; việc tổ chức thực hiện chưa có các giải pháp đồng bộ, khả thi, kịp thời.

Trước sự phát triển mạnh mẽ của khoa học - công nghệ và yêu cầu nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, phát triển con người, hiện đại hóa quân đội, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng xác định: “Xây dựng đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục có trình độ tương xứng với công việc; ngành đào tạo, thực hiện tốt bồi dưỡng, rèn luyện đội ngũ nhà giáo, nhà khoa học qua thực tiễn; có chính sách thu hút nhân tài về các học viện, nhà trường công tác” (Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam, 2020: 56). Để phát huy vai trò nguồn nhân lực này, cần tập trung thực hiện đồng bộ, có hiệu quả hệ thống giải pháp, đặc biệt cần chú trọng tạo dựng môi trường thuận lợi nhằm phát huy vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội hiện nay, cụ thể trên các biện pháp cơ bản sau đây:

Một là, thực hiện tốt chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội.

Đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội, lao động của họ là lao động trí tuệ, sáng tạo khoa học trong môi trường đặc thù quân sự, rất khó khăn, phức tạp. Theo C.Mác, đó là lao động phức tạp đem lại giá trị là bội số của lao động giản đơn... Do đó, rất cần có sự nhìn nhận, đánh giá đúng và có chính sách động viên, đãi ngộ xứng đáng cả về vật chất và tinh thần. Chế độ, chính sách đãi ngộ không phù hợp, không thỏa đáng khó có thể khuyến khích động lực phấn đấu, cống hiến và trưởng thành của nguồn lực này. Đảng ta đã chỉ rõ: “Chính sách đúng đắn, công bằng vì con người là động lực mạnh mẽ phát huy mọi năng lực sáng tạo của nhân dân trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2011: 79). “Xây dựng và thực hiện chính sách đào tạo, bồi dưỡng, trọng dụng, đãi ngộ, tôn vinh đội ngũ cán bộ khoa học và công nghệ, nhất là các chuyên gia giỏi, có nhiều đóng góp. Tạo môi trường thuận lợi, điều kiện vật chất để cán bộ khoa học và công nghệ phát triển bằng tài năng và hưởng lợi ích xứng đáng với giá trị lao động sáng tạo của mình” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2012: 86).

Thực tiễn quá trình phát triển nguồn lực này thời gian qua cho thấy, mặc dù Đảng, Nhà nước, quân đội đã thực hiện một số chính sách thể hiện sự đãi ngộ, tôn vinh đối với trí thức quân đội, trong đó có nguồn nhân lực chất lượng cao, song vẫn còn hạn chế, bất cập. Trong điều kiện kinh tế thị trường hiện nay, để tạo động lực mạnh mẽ cho nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội phát triển, phát huy cao nhất tiềm năng sáng tạo, thực hiện thắng lợi việc hiện đại hóa quân đội càng phải thực hiện chính sách đãi ngộ xứng đáng với lao động của họ. Theo đó, cần thực hiện tốt một số nội dung sau:

i) Thống nhất nhận thức trong thực hiện chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Thực hiện chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội là thể hiện sự cụ thể hóa quan điểm của Đảng: tôn trọng, tôn vinh, coi “hiền tài là nguyên khí của quốc gia” và truyền thống “tôn sư trọng đạo” của dân tộc. Đồng thời, là sự ghi nhận, đánh giá của Đảng, Nhà nước, quân đội về vai trò và những cống hiến to lớn của nguồn lực này đối với sự nghiệp giáo dục - đào tạo; sự đãi ngộ đối với loại hình “lao động đặc biệt” mà nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội đang là lực lượng nòng cốt, xung kích đi đầu. Thực hiện chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội là trách nhiệm của Đảng, Nhà nước và quân đội. Nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội không đòi hỏi chế độ, chính sách vượt quá điều kiện kinh tế - xã hội của đất nước, mà cần một chế độ, chính sách đãi ngộ phù hợp với đặc thù nghề nghiệp, tương xứng với lao động trí tuệ, những cống hiến và bù đắp hao phí lao động, giúp họ bảo đảm cuộc sống gia đình, toàn tâm, toàn ý phục vụ quân đội. Chỉ có nhận thức như vậy thì việc bổ sung, hoàn thiện chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội mới được thực hiện một cách đồng bộ, toàn diện và khả thi.

ii) Tiếp tục bổ sung, hoàn thiện hệ thống chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Đây là vấn đề quan trọng, tạo cơ sở pháp lý cho việc thực hiện trên thực tế chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Hệ thống chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội phải được xây dựng theo hướng toàn diện, đồng bộ, phù hợp với vị thế, vai trò và đặc thù lao động của nguồn lực này. Theo đó, chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội phải toàn diện trên các mặt: đào tạo, bồi dưỡng; đề bạt, bổ nhiệm; tiền lương,

phụ cấp; nhà ở, đất ở; bảo hiểm xã hội; an dưỡng, khám chữa bệnh... Về lâu dài, chính sách đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội phải thể hiện rõ sự ưu tiên, đãi ngộ đặc biệt, tương xứng với trình độ học vấn và những đóng góp của họ đối với quân đội, với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Tuy nhiên, trong điều kiện kinh tế - xã hội của đất nước hiện nay, cần tập trung nghiên cứu điều chỉnh, bổ sung, ban hành mới các chính sách về tiền lương, quân hàm, nhà ở, an dưỡng... góp phần nâng cao đời sống vật chất, tinh thần, sức khỏe của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội.

Phải nghiên cứu đổi mới chính sách tiền lương đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Khắc phục tình trạng “bình quân”, “cào bằng” khi thực hiện việc tính lương theo cấp bậc quân hàm hiện nay. Theo đó, cùng với việc nghiên cứu, xây dựng chính sách tiền lương đối với sĩ quan quân đội nói chung theo hướng lấy chức vụ làm cơ sở hoặc kết hợp giữa chức vụ và quân hàm, cần tính đến yếu tố trình độ học vấn (đại học, thạc sĩ, tiến sĩ), chức danh khoa học (giáo sư, phó giáo sư) để có chính sách tiền lương cụ thể đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Ngoài chính sách tiền lương, cần thực hiện đúng các chế độ của Nhà nước đối với nguồn nhân lực chất lượng cao nói chung như chế độ phụ cấp riêng phù hợp với trình độ học vấn và đặc thù lao động của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội.

Cùng với chính sách tiền lương, cần bổ sung, hoàn thiện và ban hành chính sách mới về đề bạt, bổ nhiệm; về nhà ở, đất ở; về chế độ an dưỡng đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Cần có sự ưu tiên đặc biệt khi xem xét đề bạt quân hàm, nâng lương, bổ nhiệm các chức danh lãnh đạo, quản lý, chỉ huy đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Đây vừa thể hiện sự quan tâm, trọng dụng, tôn vinh, vừa tạo động lực để họ thêm gắn bó với nghề, say mê nghiên cứu, phát huy tiềm năng sáng tạo, cống hiến nhiều nhất cho sự nghiệp xây dựng quân đội. Hiện nay, hầu hết nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội tập trung ở các học viện, nhà trường quân đội, đứng chân trên các địa bàn thành phố, thị xã. Việc có được một quỹ đất phù hợp để xây nhà ở cho nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội rất khó khăn. Do đó, Đảng, Nhà nước, cấp ủy, chỉ huy các cấp trong quân đội cần nghiên cứu, có chính sách nhà ở phù hợp, kịp thời giải quyết nhu cầu bức thiết của cán bộ, đặc biệt ưu tiên đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Bên cạnh đó, cần có chế độ ưu tiên đặc biệt đối với nguồn lực này trong khám, chữa bệnh, an dưỡng, điều dưỡng. Tạo mọi điều kiện thuận lợi để họ được nghỉ ngơi, tái tạo sức lao động, nâng cao thể lực, đáp ứng tốt yêu cầu nhiệm vụ.

iii) Phát huy vai trò của cấp ủy, chỉ huy các cấp, các cơ quan chức năng trong thực hiện chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng cần quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo các cơ quan chức năng nghiên cứu, cụ thể hóa chính sách của Nhà nước, bổ sung, hoàn thiện hệ thống chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Thường xuyên kiểm tra, giám sát việc tổ chức thực hiện chính sách này. Các cơ quan chức năng, trên cơ sở nghị quyết, chỉ thị của Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng cần rà soát, bổ sung, hoàn chỉnh hệ thống chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Đồng thời, tiếp tục nghiên cứu, dự báo tình hình, tham mưu, đề xuất với Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng ban hành các chính sách mới phù hợp, tạo động lực mạnh mẽ để nguồn lực này phấn đấu, cống hiến và phát triển. Cấp ủy, chỉ huy các cấp cần phối hợp chặt chẽ với các cơ quan chức năng,

rà soát, phát hiện, kiến nghị những nội dung chưa phù hợp, hoặc còn thiếu hay chưa hợp lý trong chính sách đãi ngộ đối với nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội; cung cấp cơ sở lý luận, thực tiễn cho việc bổ sung, hoàn thiện hệ thống chính sách đãi ngộ đối với nguồn lực này.

Hai là, tạo môi trường, điều kiện thuận lợi để nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội rèn luyện, cống hiến và phát triển.

Môi trường, điều kiện làm việc, học tập, rèn luyện, công tác, sinh hoạt ở các đơn vị có ảnh hưởng trực tiếp đến sự phát triển các phẩm chất, nhân cách cũng như chất lượng, hiệu quả lao động của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Không thể có nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội phát triển toàn diện nếu họ không được lao động, học tập, tu dưỡng và rèn luyện trong một môi trường lành mạnh, tích cực; ở đó có đầy đủ những điều kiện cần thiết cho hoạt động nghề nghiệp của họ. Thực tế cho thấy, chỉ có trong môi trường lành mạnh, tích cực, điều kiện vật chất, trang thiết bị đầy đủ... thì nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội mới có động cơ, xu hướng nghề nghiệp tốt, yêu ngành, yêu nghề, gắn bó, say mê với công việc; mới tích cực rèn luyện, nâng cao trình độ kiến thức, năng lực chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp; phát huy vai trò trách nhiệm, lao động sáng tạo, hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao. Trước tác động tiêu cực của mặt trái kinh tế thị trường, của toàn cầu hóa và kinh tế tri thức hiện nay, việc tạo dựng một môi trường lành mạnh, tích cực ở các đơn vị để đủ sức “đề kháng”, “miễn dịch” với những tác động tiêu cực từ bên ngoài, đồng thời nuôi dưỡng, phát triển các phẩm chất, nhân cách; phát huy tiềm năng, sức mạnh của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội càng trở nên quan trọng, cấp bách. Theo đó, cần phải thực hiện tốt một số nội dung chủ yếu sau đây:

i) Thường xuyên tạo dựng bầu không khí dân chủ, kỷ luật ở các đơn vị trong toàn quân. Lao động của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội là lao động trí tuệ, sáng tạo khoa học nên rất cần và đòi hỏi có một môi trường thực sự dân chủ, cởi mở. Chỉ có trong môi trường đó, trình độ, năng lực, tiềm năng sáng tạo của họ mới được bộc lộ và phát huy; mới tạo được sự đoàn kết, thống nhất ý chí và hành động trong thực hiện nhiệm vụ. Do đó, các đơn vị trong toàn quân phải quan tâm xây dựng bầu không khí dân chủ, cởi mở, thân thiện. Ở đó, nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội được tự do, thỏa sức nghiên cứu, sáng tạo, đem hết sức lực, trí tuệ cống hiến cho sự nghiệp; đồng thời, tích cực, tự giác tu dưỡng, rèn luyện, nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, trình độ và năng lực của mình. Việc xây dựng môi trường mà ở đó dân chủ luôn được đề cao càng có ý nghĩa quan trọng hơn khi các đơn vị quân đội đang đẩy mạnh xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện, “mẫu mực, tiêu biểu”. Chỉ có phát huy dân chủ rộng rãi thì nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội mới phát huy được vai trò của mình, tích cực tìm tòi, sáng tạo để đổi mới cách thức, lề lối làm việc, phương pháp, tác phong công tác, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới. Đi đôi với mở rộng và phát huy dân chủ, cần tăng cường công tác quản lý, duy trì kỷ luật; phải làm cho nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội luôn có ý thức, thói quen chấp hành pháp luật nhà nước, kỷ luật quân đội một cách tự giác, nghiêm minh.

ii) Xây dựng các mối quan hệ xã hội tốt đẹp, các tổ chức vững mạnh. Xây dựng các mối quan hệ xã hội trong các đơn vị quân đội thực chất là xây dựng mối quan hệ giữa đồng chí, đồng đội, đồng nghiệp; quan hệ giữa lãnh đạo và chỉ huy, giữa cấp trên và cấp dưới; quan hệ

giữa cán bộ và chiến sĩ... Các mối quan hệ đó phải được xây dựng trên tinh thần đoàn kết, hợp tác, tôn trọng, chia sẻ, giúp đỡ lẫn nhau; phải thường xuyên vun đắp trở thành nét đẹp văn hóa, chuẩn mực giá trị cao đẹp “Bộ đội Cụ Hồ” trong giao tiếp, ứng xử hàng ngày của mọi cán bộ, chiến sĩ. Đồng thời, phải xây dựng các tổ chức đảng, tổ chức chỉ huy luôn trong sạch, vững mạnh toàn diện, thực sự là chỗ dựa tinh thần, nơi quản lý, giáo dục, rèn luyện, nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống của mọi cán bộ, chiến sĩ. Thường xuyên xây dựng cơ quan, đơn vị trở thành những tập thể vững mạnh để bồi dưỡng, nâng cao trình độ kiến thức, năng lực chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội.

iii) Tăng cường đầu tư nâng cấp cơ sở hạ tầng kỹ thuật, trang thiết bị phục vụ việc học tập, công tác, làm việc, sinh hoạt của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Sự phát triển các phẩm chất nghề nghiệp cũng như chất lượng học tập, công tác của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội phụ thuộc một phần quan trọng vào những điều kiện vật chất bảo đảm cho hoạt động nghề nghiệp của họ. Để nâng cao trình độ tri thức, nâng cao cách thức, lề lối làm việc, phương pháp, tác phong công tác, đòi hỏi nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội phải tích cực tự học, tự nghiên cứu, tìm tòi, sáng tạo. Nhưng để bảo đảm cho việc tự học, tự nghiên cứu của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội có chất lượng, hiệu quả thì tất yếu phải có tài liệu, tư liệu, thông tin cập nhật... Mặt khác, năng lực chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội chỉ có thể được nâng lên khi họ được làm việc trong điều kiện có đầy đủ các trang thiết bị, kỹ thuật hiện đại. Do đó, phải đầu tư nâng cấp hệ thống cơ sở hạ tầng, trang thiết bị kỹ thuật ở các đơn vị, tạo điều kiện thuận lợi cho việc học tập, công tác, làm việc, sinh hoạt của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Trong đó, phải tập trung xây dựng, nâng cấp hệ thống nhà ở, nhà làm việc, bảo đảm cho nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội có đủ không gian nghiên cứu, học tập, công tác; xây dựng hệ thống giảng đường với đầy đủ trang thiết bị hiện đại; xây dựng hệ thống thư viện điện tử, bảo đảm đủ giáo trình, tài liệu để nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội có thể khai thác thông tin, phục vụ cho việc nghiên cứu, học tập nâng cao trình độ, nâng cao chất lượng công tác. Cấp ủy, chỉ huy các cấp cần tăng kinh phí cho hoạt động nghề nghiệp của nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội, nhất là kinh phí cho hoạt động khoa học. Cùng với việc động viên, khuyến khích nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội nghiên cứu khoa học, cần có cơ chế trả thù lao thỏa đáng với công sức và trí tuệ của họ. Có như vậy, nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội mới có động lực phấn đấu, say mê nghiên cứu; trình độ, năng lực nghiên cứu và chất lượng các sản phẩm khoa học của họ mới nâng lên. Ngoài ra, cấp ủy, chỉ huy các cấp cần tạo điều kiện về kinh phí, phương tiện để nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội đi nghiên cứu thực tế, giao lưu, trao đổi kinh nghiệm nghiên cứu với các nhà khoa học ngoài quân đội... bổ sung thêm thông tin, tư liệu phục vụ cho việc nghiên cứu, học tập, công tác, nâng cao trình độ, năng lực chuyên môn.

iv) Quan tâm, chăm lo thực hiện các chế độ, chính sách nhằm thu hút, trọng dụng nhân tài, phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội. Chủ động nghiên cứu, tham mưu, đề xuất với Đảng, Nhà nước, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng ban hành chế độ, chính sách nhằm thu hút nhân tài vào phục vụ trong quân đội, tạo nguồn phong phú, dồi dào để phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao. Thường xuyên quan tâm, chăm lo thực hiện tốt chế độ, chính sách về tiền lương, quân hàm, nhà ở, đất ở, chăm sóc sức khỏe,

chính sách hậu phương quân đội đối với nguồn nhân lực chất lượng cao. Có chế độ ưu tiên đối với các đơn vị ở vùng sâu, vùng xa, vùng khó khăn, biên giới, hải đảo; các đơn vị được trang bị vũ khí mới, làm nhiệm vụ thường trực sẵn sàng chiến đấu nhằm phát huy cao nhất sự cống hiến của nguồn nhân lực chất lượng cao. Thực hiện tốt công tác thi đua, khen thưởng, xây dựng, nhân rộng tập thể, cá nhân xuất sắc, mô hình, cách làm hiệu quả, điển hình tiên tiến. Chú ý những chính sách ưu đãi riêng, đặc biệt về nhà ở, thăng quân hàm, nâng lương trước thời hạn đối với cán bộ, nhân viên có công trình, đề tài nghiên cứu được ứng dụng có hiệu quả cao, mang lại lợi ích kinh tế lớn hoặc sáng tạo trong lĩnh vực khoa học quân sự. Nâng độ tuổi công tác, thời gian phục vụ đối với nhà khoa học, các chuyên gia đầu ngành, nhà giáo có học vị, chức danh khoa học, cán bộ có kinh nghiệm chiến đấu, quản lý, xây dựng đơn vị giỏi, nhân viên chuyên môn kỹ thuật có trình độ, tay nghề cao, nhằm phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội.

v) Thường xuyên đấu tranh ngăn chặn và loại bỏ các biểu hiện tiêu cực trong giáo dục, đào tạo. Trước tác động của mặt trái kinh tế thị trường, ở một số đơn vị quân đội đã xuất hiện những biểu hiện của bệnh thành tích trong giáo dục - đào tạo, hiện tượng tiêu cực trong thi, kiểm tra. Trong nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội cũng đã xuất hiện tư tưởng, lối sống thực dụng, chạy theo đồng tiền, làm ảnh hưởng đến môi trường giáo dục, hình ảnh, đạo lý người thầy, đến bản chất, truyền thống tốt đẹp của quân đội. Do đó, cùng với xây dựng môi trường giáo dục, môi trường khoa học tích cực, lành mạnh cần kiên quyết đấu tranh ngăn chặn những tác động tiêu cực từ bên ngoài xã hội; các biểu hiện tiêu cực trong thi, kiểm tra, bệnh thành tích trong giáo dục - đào tạo; tư tưởng, lối sống thực dụng trong quân đội... góp phần tạo môi trường văn hóa sư phạm lành mạnh, tạo động lực để nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội phấn đấu, vươn lên, hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao.

4. Kết luận

Xây dựng quân đội tinh, gọn, mạnh, tiến lên hiện đại là chủ trương lớn, thể hiện tầm nhìn, tư duy chiến lược của Đảng, Nhà nước đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Nguồn nhân lực chất lượng cao trong quân đội là bộ phận cấu thành nguồn nhân lực của quốc gia, có vai trò quan trọng trong quá trình hiện đại hóa quân đội. Tạo dựng môi trường thuận lợi nhằm phát huy vai trò nguồn nhân lực chất lượng cao trong hiện đại hóa quân đội hiện nay là giải pháp quan trọng nhằm nâng cao sức mạnh tổng hợp của quân đội, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới.

Tài liệu tham khảo

- C.Mác và Ph.Ăngghen toàn tập*. (1995). t.17. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2011). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2012). *Văn kiện Hội nghị lần thứ sáu Ban chấp hành Trung ương khóa XI*. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. t.1. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- Hồ Chí Minh toàn tập*. (2011). t.7. Nxb. Chính trị quốc gia Sự thật.
- Tổng cục Chính trị Quân đội nhân dân Việt Nam. (2020). *Tài liệu nghiên cứu, học tập, quán triệt Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ Quân đội lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020 - 2025*. Nxb. Quân đội nhân dân.